

1885-06-08

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Holger Drachmann

FAKTA

Type:
Letter

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Modtagersted:
Tarvis

Arkivplacering:
Det Kongelige Bibliotek

Keywords:
Philanthropy

SUMMARY

The original letter is in The Royal Library, Copenhagen

TRANSSKRIFTION

Gl Carlsberg d 8de Juni 1885.

Hr Holger Drachmann.

Tarvis

Deres ærede Skrivelse af 1ste d. M indeholder saa meget, hvortil jeg kunde ønske at knytte forskellige Betragtninger, at jeg frygter for at jeg ikke vil blive færdig dermed, men maa standse paa Halvveien. Jeg vil derfor begynde med Finalen og strax sige, at jeg efter moden Overveielse er kommen til det Resultat, at jeg bør opfylde Deres Anmodning om et Bidrag til at De med den fornødne Ro kan fortsætte Deres Litteraire Virksomhed, samt at jeg ogsaa vil være i Stand til at afsee den nævnte Sum af 3000 Kroner, hvilken jeg skal sende Dem saasnart jeg modtager Underretning om hvorhen den skal adresseres og om den kan sendes i en Bankanvisning paa Wien eller en anden Stad, hvormed de herværende Banker staae i Forbindelse. Til dette Tilsagn maa jeg dog knytte den Anmodning, at De ikke dedicerer det Værk, hvorpaa de arbejder, til mig, samt at det bliver ubekjendt for Alle, at det er mig, der har sendt Dem denne Understøttelse, da saavel dette Skridt fra min Side som Deres fremtidige Virksomhed ellers let kunde komme til at staae i et skjævt Lys. Ligesaa lidt som det kunde falde mig ind at paalægge Dem nogetsomhelst Baand, ligesaa lidt bør der kunne reises nogen Tvivl om, at De herefter arbejder med fuldstændig Frihed. Efter denne Ouverture føler jeg Trang til at besvare Deres aabne og uforbeholdne Henvendelse med en ligesaa

aabenhjertig Meddelelse af Grunden til at jeg har lovet at burde opfylde Deres Ønske. Lad mig da strax tilstaae, at Deres Arbejder i en tidligere Alder have gjort et saa lidet gunstigt Indtryk paa mig, at det har været mig vanskeligt at forvinde det og at jeg derfor aldeles ikke har læst Deres senere Arbejder, selv ikke saadanne som bleve almindeligt roste, ikke alene af Pressen, paa hvis Udtalelser saavel i den ene som i den anden Retning jeg ikke har lagt Vægt, men ogsaa af flere af mine Venner. Af disses Meddelelser har jeg vel faaet det Indtryk, at der gik en anden

Aand gennem Deres senere Arbejder end den, De tidligere bare Præget af, men hvorvidt denne Forandring kun var en Pendulsvingning som snart kunde afløses af en tilbagegaaende, eller om den var en Følge af at selve Tyngdepunctet i Deres aandelige Tilværelse var flyttet og kommen nogenlunde til Hvile, har hidtil forekommet mig tvivlsomt. Jeg haaber at De ikke vil tage det ilde op, naar jeg som en gammel Mand paa 74 Aar tilstaaer at jeg havde Vanskelighed ved at troe paa, at der allerede havde fundet et virkeligt Gjennembrud Sted og at De var kommen til Hvile i Troen paa Gud, paa den christelige Moral, paa Jordelivets Forkrænkelighed og paa det evige Liv hinsides. Naar man selv i yngre Dage har været hildet i forskellige Illusioner og Vildfarelser og veed hvor megen Tid og hvor stor Anstrengelse det koster at løsrive sig fra skønne Drømme, f. Ex. om en omtrent ubegrundet "Frihed" for det enkelte Individ eller om den "folkelige Selvrensning, som synes saa naturlig og let, uagtet dens tilfredsstillende Gjennemførelse endnu i hele Verden hører til de uløste Opgaver og naar man veed hvor megen og hvor streng Selvprøvelse der kræves for at tilbagetrænge Egenkjærligheden

i dens forskellige Former og har at søge og finde sit Livs rette Formaal og dermed sin Lykke i Opoffrelse for Samfundet, saa bliver man ganske naturligt en Tvivler, naar der tales om et hurtigt omslag hos Andre. De vil heraf kunne slutte, at det var med ikke ringe Overraskelse at jeg modtog et brev fra Dem og at jeg læste det med et kritisk Blik. Den første Gjennemlæsning rokkede dog saameget ved min forudfattede Mening, at jeg maate læse det flere Gange og ved en gjentagen Prøvelse af Deres aabenhjertige Udtalelser kom jeg efterhaanden til den Erkjendelse, at brevet vidnede om en dybtgaaende Selvkritik, som havde udviklet en alvorlig Villie hos Dem til at blive en ihærdig Sandhedssøger. Nu troer jeg paa denne Deres alvorlige Villie og paa at Deres Energie i Forbindelse med Deres almindeligt erkjendte Bagavelse vil sætte Dem i Stand til at udbrede Sandhedens Lys i vide Kredse til Bedste for Samfundet og derfor anseer jeg det for min Pligt, at bidrage hvad jeg formaaer til at støtte denne Virksomhed.-

Da De ved at omtale de politiske Modsætninger herhjemme benytter de gjængse Udtryk "Høire" og "Venstre" kan jeg ikke undlade at gjøre opmærksom paa at disse Navne ere høist

vildledende for Mange, som troe, at Venstremændene ere Demokrater og Høiremændene det modsatte. Intet er dog falskere, thi Kampem dreier sig for Venstres Side aldeles ikke om Gjennemførelsen af demokratiske Pricipper, men kun om at nogle magtlystne Lykkeriddere ville være Ministre og derfor udbrede taagede Forestillinger om de Herligheder, som de, naar de kom til Magten vile skaffe deres Tilhængere og Hjælpere. Og det saakladede "Høire" har kun som Modsætning til "Venstre" antaget dette Navn. Det er nemlig ikke noget Part i sædvanlig Forstand, da det ikke stræber efter noget for sig selv, men kun som Samfundsborger træde i Karakter for at værne hele Folket mod et enevældigt Herredømme af de egoistiske Førere for Venstre.

Den store Flerhed af "Høire" har, som vor Lovgivning lige siden 1849 viser, heller aldrig modsat sig, men tvertimod understøttet meget demokratiske Forslag, hvorimod det - dog langtfra tilstrækkeligt - har modsat sig egoistiske Forslag til bedste for et enkelt Parti.-

Heldigviis har vor Grundlov indført et virkeligt Tokammersystem (det bedste i Europa), som giver alle Klasser af Befolkningen, d.e. hele Folket, lige Ret og Del i Lovgivningen, men udelukker Parlamentarismen og dermed betrygges imod en enkelt Klasses Enevælde. Naar vi desuagtet i de senere Aar have lidt en Del under et enkelt Partis arrige Forsøg paa at hævne sig, fordi det ikke kunde tiltvinge sig Magten, da skyldes dette ene og alene den altfor vidt drevne Godmodighed og Mangel paa Energi baade hos Regjeringen og de Konservative, som af lutter Fredsommelighed have fundet sig i mange Overgreb og dermed givet Agitatorene Vind i Seilene og bestyrket dem i den Indbildning at de kunde tage Magten med Storm. Denne Boble er nu bristet d 1st April og dermed er Fortryllesen hævet.

Agitatorenes Afmagt kan nu ikke længere fordølges og dermed vil deres Rolle snart være udspillet. Dette ville de næste, ordinaire Folketingsvalg sikkert lægge for Dagen. Jeg har i øvrigt ikke betragtet Situationen i de senere Aar med saa stor Uro og Utaalmodighed som mange Andre, thi hvorledes kunde man vente at et Folk, som i politisk Forstand var aldeles umodent, ja, reent ud sagt, Børn, Strax skulde forstaae at benytte en udstakt politisk Myndighed paa rette Maade ? Det har jo intet af de europæiske Folk, som siden den franske Revolution have faaet frie Forfatninger, endnu ...

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

Jeg troer derfor paa en lykkelig Fremtid for Danmark, om jeg end ikke oplever den.

Med Høiagtelse Deres ærbødige
J. C. Jacobsen

Gt Carlsberg d 8de Juni 1885

Jr Høfset Orachmann.

Paris.

Jeres uoeds Kønnele af 1de d. M. indsejdes her
meget, saaledes jeg kunde ønske at bygge forskjellige Betrykninger,
at jeg søgtes for at jeg ikke vil blive færdig dermed, da der er
større paa Jalamier. Jeg vil derfor begynde med den anden og
saa se, at jeg alligevel den Omkostning er kommen til det
Lidende, at jeg har opgjort den Omkostning om et Bidrag
til at de med den forudsat. De har fastsatte den Omkostning
Niedersættelse, saaledes at jeg ogsaa vil være i Stand til at affaa
den uanset om af 3000 Kroner, hvilket jeg skal sende den
forudsat jeg modtager den Omkostning om ganske den sel
atrosion af om den den sendt i en Omkostning paa
Wien eller en anden Stad, formed de Jernvogns Baner
paa i Tyskland. Til dette Betydning er jeg dog bygge
den Omkostning, at de ikke det er den sel Kønnele, saaledes de
arbejder, til mig, saaledes at det bliver indbetalt for alle,
at det er mig, det har sendt den omkostning, den
saaledes dette Kønnele for mig selv som den omkostning Niede,
saaledes eller det kunde komme til at staa i et Betydning
Ligegyldigt som det kunde faldt mig ind at bygge den
meget samfundt Caand, ligegyldigt har det omkostning vil
meget omkostning om, at de Jernvogns arbejder med fuldstandig
Ligegyldigt.

Eller den Omkostning for mig omkostning til at bygge
den omkostning af indbetalt den omkostning med en Ligegyldigt

i det forfættelige Tæmsel og for at søge og finde det Ligt mellem
Læremål og Tæmsel i sin Lykke i Opførelse for Samfundet, som bliver
en ganske ualmægtig en Trængsel, som det taler om at færdigt Omslag
for Bønnen. De mit Jersel Læmning slutte, at det var med det ringe
Omsættelse at jeg ventte at Bønnen for Dem og at jeg løste det med et
brødt Bort. Den første Opmerksomhed var nok det jeg saamaget
med min forfættelige Mening, at jeg ønskede lade det være Gænge
og mit en gjentagen frivillig af Drott ualmægtige Utholdelse Dem
jeg efter saantem li den Lykke, at Bønnen midt om en
Bønnen Bønnen, som Jants indvillet en almindelig Kælling for Dem
li at blive en i fortig Bønnen Længe. - Den første jeg saa dem
drott almindelig Kælling og den første Bønnen mit fælle Dem. Naad li et
indvillet Bønnen Længe i mit Længe li Bønnen for Samfundet
og derfor udfør jeg det for min Jælling, et li drage Jant jeg saamaget
at at Bønnen dem Bønnen.

Da de mit at ændre de gælle li den Bønnen Jersel
Bønnen de gjænge Bønnen "Jants" og "Bønnen" Dem jeg Bønnen
gjænge og udfør dem og et Bønnen. Naad en fælle mi et Længe for Bønnen.
Jant Bønnen, at Bønnen Bønnen er Dem Bønnen og Jants Bønnen
det udførte. Det er det fælle, li Bønnen Bønnen li Bønnen
Bønnen Bønnen Bønnen om Opmerksomhed af dem Bønnen
Bønnen, som Dem om et udførte Bønnen Bønnen Bønnen
nem Bønnen og derfor Bønnen Bønnen Bønnen om de
Bønnen Bønnen, som de, som de Dem li Bønnen Bønnen Bønnen
Bønnen og Bønnen. Og det Bønnen Bønnen for Dem Bønnen Bønnen
Bønnen li Bønnen Bønnen Bønnen. Det er udførte Bønnen
Bønnen Bønnen i Bønnen Bønnen, da det Bønnen Bønnen Bønnen
for sig fælle, som Dem Bønnen Bønnen Bønnen Bønnen i Bønnen
for at Bønnen Bønnen Bønnen med et udførte Bønnen Bønnen af
de Bønnen Bønnen for Bønnen.

